

ПРОБЛЕМИ ПОДАТКОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ

*Д.О. Сарницька, здобувач вищої освіти групи Б-2/1
обліково-фінансовий факультет, МНАУ*

Високий рівень державного боргу, ослаблення науково-технічного потенціалу, руйнування індустріальних основ національної економіки, регіональна економічна дезінтеграція, виникнення надзвичайних ситуацій, відтік фінансових коштів за кордон показують, що забезпечення економічної безпеки України складає досить актуальну проблему. Найважливішим елементом економічної безпеки країни в сучасних умовах є податкова безпека. Економічну базу для існування держави створюють податки, тому податкова безпека – це невід’ємна частина економічної безпеки суспільства.

Питанням податкової безпеки підприємств у своїх працях приділяли увагу науковці, серед яких: В. В. Іщенко, який стверджував, що податкова безпека-це невід’ємна частина економічної безпеки суспільства. Оподаткування є сполучною ланкою між економікою й бюджетною системою, що здійснює перерозподіл засобів між господарюючими суб’єктами фізичними особами й державою [1]. Ю. Іванов та Ю. Бережна розглядають податкову безпеку як інтегровану підсистему економічної безпеки, яка впливає на фінансове забезпечення всіх її складових: інноваційно-технологічної, інвестиційної, енергетичної, сировинно-ресурсної, продовольчої, соціальної, експортної, імпортової та міжнародно-інтеграційної безпеки [2]. О. В. Грачов вважав, що найбільш ефективним способом підвищення економічної безпеки підприємства є не механічне скорочення суми податків, а побудова ефективної системи податкового менеджменту. Як показує практика, такий підхід забезпечує значне й стійке скорочення податкових втрат на довгострокову перспективу і потребує злагодженої роботи команди юристів, бухгалтерів і фінансистів [3]. Також індикаторам стану податкової безпеки України та основним видам податкових ризиків присвячена стаття І. О. Цимбалюк [4]; податковим стратегіям присвячені статті О.Є. Власової [5] та О. О. Глуценка [6]; М. І. Виклюк та В. В. Гресик побудували дуалістичну моделювання характеристик податкової безпеки із застосуванням нового TRID-підходу [7].

Податкова безпека підприємства – це фінансово-економічне становище платника податків, забезпечує мінімізацію податкових ризиків, при якому з боку господарюючого суб'єкта повністю і своєчасно оплачуються нараховані податки, а з боку виконавчих та законодавчих органів забезпечується передбачений законом захист платника податків [3]. Це сприяє зростанню чистого прибутку і підвищенню економічної безпеки платників податків. В основу податкової безпеки підприємства покладено оцінку податкових ризиків та податкового навантаження шляхом використання спеціальних методів з оцінки їх впливу на економічну безпеку та ефективність діяльності підприємства. Податковий ризик – це ймовірність виникнення потенційної загрози для платника податків понести фінансові втрати або недоотримати доходи за несплату податків, здійснення податкових правопорушень [8].

До основних видів податкових ризиків належать: ризик несплати податків; ризик податкового контролю; ризик посилення податкового навантаження; ризик податкової мінімізації; ризик кримінального переслідування податкового характеру [8].

Отже, податкові ризики у сфері діяльності підприємницьких структур істотно відрізняються за походженням, ефективно управління якими зрештою сприяє зміцненню фінансової безпеки підприємства.

В даний час діюча податкова система не є інструментом підвищення конкурентоспроможності держави і не впливає на зростання економічної діяльності суб'єктів господарювання.

Визначено такі основні недоліки податкової системи держави про стягнення податків з суб'єктів господарювання:

- податкова система характеризується, перш за все, фіскальною спрямованістю, що є основою більшості змін, які вносяться до податкового законодавства;
- нормативно-правова база оподаткування є складною, неоднорідною та нестабільною, а окремі норми – недостатньо узгодженими.

- чимало норм мають неоднозначне тлумачення при їх застосуванні, що негативно позначається на діяльності підприємницьких структур, знижує залучення національної економіки для іноземних інвесторів;

- витрати на адміністрування окремих податків є значними порівняно з доходами бюджету, що формуються за рахунок їх справляння;

- система митно-тарифного регулювання не дозволяє оперативно реагувати на зміни кон'юнктури світового ринку, а також торгових режимів в інших державах.

- діяльність Міністерства фінансів України, щодо реалізації державної податкової політики, збору податків, їх акумуляції в державних і місцевих бюджетах є недостатньо узгодженої та ефективним внаслідок недосконалого правового регулювання їх взаємин;

- зростання податкового боргу держави;

- підвищення рівня корупції в країні [3].

Основними заходами, спрямованими на підвищення рівня податкової безпеки є: виявлення критичних ситуацій, при яких прогнозовані і реальні показники податкової діяльності досягають або виходять за межі порогових значень; розробка заходів щодо виведення податкової системи із зони податкового ризику та усунення наслідків реалізації загроз; здійснення експертизи прийнятих нормативно-правових актів та рішень щодо податкових питань з позиції податкової безпеки країни; забезпечення відповідності системи оподаткування напрямкам державної податкової політики; підвищення рівня податкової культури; дотримання правового характеру податкових відносин [4].

Таким чином, основні умови, що визначають рівень податкової безпеки і впливають на її забезпечення, є високий рівень податкової культури, правовий характер податкових відносин, узгодженість усіх елементів функціонування податкової системи країни.

Література:

1. Іщенко В. В. Податкова складова фінансової безпеки держави. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2012. №37. С.35-40.

2. Іванов Ю. Б., Бережна Ю. В.. Податкова безпека: сутність та умови забезпечення. *Економіка розвитку*. 2010. №2(54). С. 9-11.
3. Грачов О. В. Податкова безпека як невід’ємна складова економічної безпеки підприємства. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2010. №29. С.86-88.
4. Цимбалюк І. О. Податкова безпека в системі фінансової безпеки держави колективна монографія. Стратегічне управління національним економічним розвитком: монографія: в 2 т. Донецьк: ДВНЗ «ДонНТ», 2013. Т.2. С. 13-23.
5. Власова О. Є. Податкова безпека в системі заходів забезпечення економічної безпеки суб’єктів господарювання. *Комунальне господарство міст*. №108. 2013. С.401-407.
6. Глущенко О. О. Податкова стратегія підприємства як ефективний захід забезпечення його економічної безпеки URL: http://www.archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/knp/215/knp215_41-44.pdf. (дата звернення 01.05.2019)
7. Виклюк М. І. Гресик В. В. Податкова безпека: дуалістичність економічної природи трактування змісту основних характеристик. *Інноваційна економіка*. 2013. №5(43). С. 242-246.
8. Вітлінський В. В., Тимченко О. М. Джерела і види податкових ризиків, їх взаємозв’язок. *Фінанси України*. 2007. №3. С. 132-139.
- 9.

**Науковий керівник – Мікуляк К. А.,
асистент кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Миколаївський національний аграрний університет**